

Trgovina uslugama između BiH i Turske

Rujan 2021 | Vijesti putem e-pošte

“Međunarodna trgovina uslugama čini 7% svjetskog BDP-a.”

UNCTAD Handbook of Statistics 2020

Sažetak

01. Novi Ugovor o slobodnoj trgovini

02. Kako se trguje uslugama?

03. Koje usluge su liberalizirane za pružatelje usluga iz Bosne i Hercegovine?

“Izvoz Top 5 zemalja izvoznica usluga iz svijeta u razvoju čini 15% ukupnog izvoza usluga u 2019.”

“S 876 mlrd. USD usluga prodanih na međunarodnoj razini u 2019. godini, SAD su ostale vodeći svjetski izvoznik, čineći 14% globalnog izvoza usluga.”

UNCTAD Handbook of Statistics 2020

Novi Ugovor o slobodnoj trgovini između Bosne i Hercegovine i Republike Turske

Ugovor koji je potpisan u Ankari, 2. svibnja 2019. godine, stupio je na snagu 1. kolovoza 2021. godine. Odluka o njegovoj ratifikaciji (uključujući kompletan tekst Ugovora) je objavljena u Službenom glasniku BiH – Međunarodni ugovori, broj 8/20.

Novim Ugovorom su modernizirane zastarjele odredbe Ugovora iz 2003. godine, te su pored odredaba o trgovini robama, unesene i odredbe o javnim nabavama, unaprijeđen mehanizam za rješavanje sporova i ugovorene bilateralne povlastice za trgovinu uslugama.

Stupanjem na snagu novog Ugovora, prestao je važiti ranije zaključeni Ugovor kao i sve njegove izmjene.

Kako se trguje uslugama?

Forme pružanja usluga (eng. Mode) su definirane Općim sporazumom o trgovini uslugama Svjetske trgovinske organizacije (GATS WTO) i ima ih ukupno četiri:

- ✓ **Prvi način** (Mode 1): *pružanje usluge preko državne granice ili tzv. prekogranična trgovina* – samo usluga prelazi granicu a potrošač ne. Npr. kupovina softwera ili osiguranja od pružatelja usluge koji se nalazi u inozemstvu.
- ✓ **Drugi način** (Mode 2): *korištenje usluge u inozemstvu ili potrošnja u inozemstvu* – nastaje kada potrošač putuje u zemlju pružatelja usluge gdje uslugu kupuje. Npr. turističko putovanje, obrazovanje u inozemstvu, popravak broda u inozemstvu gdje samo imovina korisnika usluge putuje u inozemstvo itd.
- ✓ **Treći način** (Mode 3): *pružanje usluge kroz komercijalno prisustvo* – pružatelj usluge kao pravna osoba ostvaruje tzv. „komercijalno prisustvo“ kroz izravno ulaganje na stranom tržištu. Npr. osnivanje banke u vlasništvu strane osobe ili podružnice strane banke ili osiguravajućeg društva koje na tržištu prodaje svoje usluge.
- ✓ **Četvrti način** (Mode 4): *pružanje usluge kroz prisustvo fizičke osobe* – podrazumijeva privremeno prisustvo pojedinca (fizičke osobe) s ciljem pružanja usluge na stranom tržištu. Te osobe mogu biti samostalni pružatelji usluga (npr. ljekar) ili zaposleni u poduzeću koje se bavi pružanjem usluga.

BOSNA I HERCEGOVINA

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa

“Usluge su postale okosnica svjetskog gospodarstva i najdinamičnija komponenta međunarodne trgovine”

WTO World Trade Report 2019

Koji sektori usluga su liberalizirani za pružatelje usluga iz Bosne i Hercegovine kroz komercijalno prisustvo?

1. Poslovne usluge
2. Komunikacijske usluge
3. Građevinske i srodne inženjerske usluge
4. Usluge zaštite okoliša
5. Financijske usluge
6. Usluge koje se odnose na turizam i putovanja
7. Rekreativne, kulturne i sportske usluge
8. Usluge prijevoza

U desnom dijelu su navedeni podsektori i konkretne usluge

Kontakti:

Musala 9

Sarajevo

www.mvteo.gov.ba

info@mvteo.gov.ba

Profesionalne usluge – usluge oporezivanja, usluge poreznog planiranja i savjetovanja, arhitektonske usluge, usluge inženjeringa i integriranog inženjeringa, pejzažna arhitektura.

Kompjuterske i srodne usluge – konzultantske usluge za instaliranje hardwarea, obrada i pohranjivanje podataka, data i web hosting, održavanje i popravak opreme itd.

Istraživanje i razvitak – usluge istraživanja i razvitka u prirodnim, društvenim, humanističkim i interdisciplinarnim znanostima.

Ostale poslovne usluge – oglašavanje, istraživanje tržišta, upravljačko savjetovanje, tehničko ispitivanje i analiza, analiza i kontrole vezane za izgradnju i građevinske materijale, plovila i zrakoplove, analiza sastava i čistoće i fizičkih svojstava, rudarstvo, popravka opreme, čišćenje objekata, fotografske usluge, pakiranje, tiskanje, izdavaštvo, kongresne usluge.

Audiovizualne usluge – produkcija i distribucija, prikazivanje (u kinima), RTV usluge, distribucija radio i tv programa (bez prijenosa), snimanje zvučnih zapisa.

Građevinske i srodne usluge – predmontažni radovi, novogradnja i popravak, obnova i održavanje stambenih i nestambenih zgrada, građevinski radovi.

Zaštita okoliša – kanalizacija, odlaganje otpada, sanitarne i slične usluge, pročišćavanje ispušnih plinova, smanjenje buke.

Osiguranje i povezane usluge – izravno osiguranje (životno i neživotno), reosiguranje i retrocesija. Pomoćne usluge poput konzultantskih, aktuarskih, procjene rizika i naplate odštetnih zahtjeva.

Bankarske i druge financijske usluge – jamstva i obveze, novčano posredovanje, pružanje i prijenos financijskih informacija, savjetodavne, posredničke i druge pomoćne usluge uključujući kreditne preporuke i analizu.

Turizam i putovanja – hoteli i restorani, usluge turističkih agencija i turoperatora.

Usluge zabave – kazališna produkcija, pjevačke skupine, bendovi i orkestri, knjižničarstvo, arhivi, muzeji, očuvanje povijesnih mjera i građevina, botanički i zoološki vrtovi.

Prijevoz – pomorski prijevoz osim kabotaže, zračni prijevoz (prodaja i marketing, računalni sustav rezervacije), prateće usluge u cestovnom prijevozu, prateće usluge u svezi sa svim načinima prijevoza (rukovanje teretom, licencirana skladišta, agencijske usluge kod prijevoza tereta i sl.)

Većinu navedenih usluga je moguće pružati i u Modu 1.

* * *

Napomena: Prilikom osnivanja poduzeća potrebno je upoznati se sa nacionalnim zakonodavstvom Turske koje uređuje konkretni sektor usluga. Preporučujemo konzultacije sa turskim odvjetnikom. Osim navedenih sektora, postoji mogućnost pružanja usluga i u drugim sektorima uz određena ograničenja, odnosno ispunjavanje zahtjeva koje propisuje tursko zakonodavstvo. Za detaljno razmatranje mogućnosti, preporučuje se proučiti Ugovor koji je objavljen i na web stranici Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine.